

Dr hab. Janusz Strojny, prof. PRz

Politechnika Rzeszowska

Katedra Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności

Recenzja pracy doktorskiej mgr Sylwii Godlewskiej, pt. „Wpływ procesów innowacyjnych w sektorze publicznym na rozwój regionalny i lokalny w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej”

Problematyka poruszana w rozprawie doktorskiej stanowi obecnie interesujące pole badań, a innowacyjność w dociekaniach naukowych jest zawsze sporym wyzwaniem merytorycznym i empirycznym dla autora pracy. Innowacyjność w sektorze publicznym, ze względu na charakter, to dodatkowy element, który wymaga od autora pogłębionej wiedzy z wielu obszarów: ekonomicznego, technicznego, prawnego oraz społecznego. Niewątpliwie procesy innowacyjne w podmiotach i jednostkach administracji publicznej są ciekawym i niepoznanym polem badań. Świadczy to o trafnym wyborze tematu badań, gdyż stanowią one lukę naukową bardzo skromnie poznaną i naukowo opracowaną. Pozytywnym elementem jest zwrócenie szczególnej uwagi na Unię Europejską i jej istotne wsparcie innowacyjności dla sektora publicznego. Jest to dodatkowy pozytywny argument przemawiający na rzecz kompleksowego uzupełnienia problematyki poruszanej w rozprawie doktorskiej. Praca jest oryginalnym dziełem stanowiącym początek dużo szerszej dyskusji, rozwiązującej aspekty organizacyjne, prawne, społeczne wymagające obecnie usystematyzowania.

Przedmiotem rozprawy doktorskiej Pani mgr Sylwii Godlewskiej jest wpływ procesów innowacyjnych w sektorze publicznym na rozwój regionalny i lokalny Polski funkcjonującej w strukturach Unii Europejskiej. Należy zaznaczyć, że temat pracy jest sformułowany komunikatywnie, a zakres czasowy obejmuje lata 2014–2020. Całość pracy zawarto na 236 stronach obejmujących pięć rozdziałów.

Zarówno przedmiot, jak i cel pracy zostały zaprezentowane właściwie. Mianowicie celem niniejszej dysertacji jest rozpoznanie zakresu oraz wpływu procesów innowacyjnych w podmiotach i jednostkach organizacyjnych sektora publicznego na rozwój społeczno-gospodarczy, a także analiza i ocena tych

procesów pod kątem możliwości tworzenia, implementacji i dyfuzji innowacji na poziomie lokalnym i regionalnym w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Wszystkie zawarte w celu elementy mówią o silnej korelacji między wiedzą, kreatywnością a procesami innowacyjnymi zgodnie z filozofią T. Levitta, który zaznacza, że kreatywność to pomysły, natomiast innowacyjność to działanie zmieniające pomysły w nowe rzeczy. Przedstawiona powyżej definicja została bardzo skrupulatnie rozwinięta i uzupełniona o elementy wynikające z ewolucji rynku od okresu przemysłowego technicznego do czasów współczesnych, gdzie kluczową rolę odgrywa człowiek i jego pragnienia, czyli nie techniczne, a psychologiczne oczekiwania. Autorka wykazała duże umiejętności analityczne, precyzyjnie dobierając kolejne definicje i ich autorów zgodnie z postępującym procesem rozwoju rynku i innowacji, uzupełniając je własną dojrzałą polemiką naukową.

Praca została wzorcowo opracowana pod względem literaturowym - obejmuje przegląd aktualnej literatury krajowej i obcojęzycznej. Widać wyraźnie, że autorka wiele czasu spędziła na studiowaniu literatury przedmiotu.

Analizując procesy innowacyjne w sektorze publicznym, wskazano na ich skromną identyfikację naukową we współczesnej literaturze. Lukę tę częściowo uzupełnia niniejsza praca. Zwrócono uwagę na dynamiczne zmiany w spojrzeniu na sposób funkcjonowania i oddziaływanie sektora publicznego zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną, w szczególności zaś na zmiany, które dotyczą zarządzania w administracji publicznej. Jak wskazano str. 73. innowacyjność jest osadzona trwale w przedsiębiorczości, a ramy jej funkcjonowania w sektorze publicznym są tworzone przez nowoczesne formy zarządzania. Trafnie zauważono procesy urynkowienia tego obszaru gdzie funkcjonuje orientacja na wydajność, zauważa się ograniczenie wpływu państwa i decentralizację oraz poszukiwanie doskonałości.

W pracy poprawnie przyjęto informację i wiedzę oraz osobowość człowieka jako podstawowe elementy wdrażania i aktywizacji postępu innowacyjnego we współczesnych uwarunkowaniach rynkowych. Jest to ujęcie najbardziej skuteczne ekonomicznie, powoduje bowiem obniżenie kosztów, poprawę jakości produktów, wzrost liczby produktów, poprawę warunków pracy i w wymiarze społecznym, czyli bezpieczeństwa - ochronę naturalnego środowiska człowieka.

Autorka przyjęła w pracy podejście czynnościowe, czyli wprowadzenie do praktyki nowości o charakterze materialnym i niematerialnym. Uznała za procesy innowacyjne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne, prawne, społeczne, komunikacyjne itp., określone rezultaty i efekty powstałe na bazie wiedzy i kreatywności, których użyteczność zaznacza się dopiero w momencie przeniesienia ich do procesów gospodarczych oraz społecznych, co pozwala na uzyskiwanie zamierzonych efektów ilościowych i zmian jakościowych. Jest to niewątpliwie poprawne i zgodne z oczekiwaniami obecnego rynku, który zasadniczą uwagę skupia na jak najszerszym wykorzystaniu naukowych rozwiązań innowacyjnych w rzeczywistości gospodarczej. Interesujące jest stwierdzenie, że kultura i model zarządzania organizacją publiczną umożliwiają efektywne kreowanie i realizację innowacji organizacji, jak również że stymulowanie procesów innowacyjnych wymaga swoistej kultury organizacyjnej. Niezwykle ważna w tym procesie jest rola menedżerów, którzy posiadają umiejętności i kwalifikacje do zarządzania złożonymi procesami w organizacjach.

Poprawnie wskazano na globalizację jako tę, która spowolniła postęp innowacji na rynkach regionalnych i lokalnych, a tym samym ograniczyła ich rozwój i znaczenie gospodarcze we współczesnym świecie.

Pozytywnym przykładem dociekań autora jest rys. 15. (str. 83.), gdzie zilustrowano znaczenie innowacji w sektorze publicznym. Przedstawiono aspekt rynkowej implementacji innowacji w sektorze publicznym, akcentując konieczność uzyskania określonych efektów ekonomicznych, ponieważ wszelkie uruchamiane innowacje muszą wносить nie tylko aspekt świeżości i atrakcyjności, ale również obniżać koszty, uwzględniając złożoność sektora.

Niestety, stosunkowo niewiele uwagi autorka pracy poświęciła transformacji wiedzy i innowacji z obszaru naukowego do praktycznego. Nie wskazano kanałów, które istotnie wpływają na szybką ich implementację do praktyki, a ma to obecnie bardzo duże znaczenie z punktu widzenia dynamiki rozwoju regionu.

Kolejną uwagą jest ograniczenie znaczenia i roli człowieka w paradygmacie zmiany oraz innowacji na rynku regionalnym i lokalnym. Aktywność człowieka, który jest głównym konstruktorem wszystkich zdarzeń gospodarczych, jest tu ze wszech miar wskazana.

Brakuje również uzasadnienia, w jakim stopniu ustawa z 1999 r. o trójstopniowym zasadniczym podziale państwa na gminę, powiat i województwo (w której przypisano dużą samodzielność samorządom terytorialnym) poprawiła wprowadzanie innowacji przez decydentów. Wskazano na konieczność edukacji, ale pominięto potrzebę edukacji w kierunku innowacyjności, a zasadnicza uwaga została skierowana na wykonywanie zadań własnych - inaczej działanie diagnostyczne operacyjne.

Duże ożywienie innowacji w sektorze publicznym zdaniem autorki pracy nastąpiło po integracji z Unią Europejską. Z jednej strony przerwało impas w sferze innowacyjności, a z drugiej okazało się ogromnym wyzwaniem w zakresie dostosowania się do europejskich standardów. Przystąpienie Polski do wspólnoty obligatoryjnie naturalnie zdynamizowało wprowadzenie procesów innowacyjnych, które były niezbędne w normalnym funkcjonowaniu sektora publicznego. Uważam, że rozważenia trzeciego rozdziału powinny szerzej omówić zaniedbania, a wręcz lekceważenie edukacji innowacyjnej, która w owym czasie przyspieszyłaby proces wychodzenia z kryzysu gospodarczego i poprawę wyników gospodarczych. Warto zaznaczyć, w którym miejscu pojawiły się zaniedbania władz centralnych w tym obszarze i z czego one wynikają - czy z braku narzędzi, czy z braku chęci.

Czwarty rozdział pracy został poświęcony identyfikacji procesu pozyskiwania środków unijnych i uwarunkowaniom tego obszaru. Słusznie zauważono, że proces dofinansowania inwestycji ze źródeł unijnych jest skomplikowany i wielowątkowy, ponadto angażuje wiele podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie inwestycji, jej realizację i ocenę trwałości. Rozbudowane procedury administracyjne zabezpieczają środki unijne przed nieuczciwymi beneficjentami, ale równocześnie istotnie ograniczają ich dostęp tym, którzy powinni otrzymać finansowe wsparcie z UE, ale ze względu na skomplikowanie i wielowątkowość, a także zaangażowanie osób ze specjalistyczną wiedzą, nie są w stanie sprostać oczekiwaniom i dopełnić wszystkich procedur. Szkoda że autorka nie podjęła tego wątku w swojej pracy.

Ostatni, piąty rozdział pracy identyfikuje i wskazuje kierunki rozwoju innowacji w jednostkach organizacyjnych sektora publicznego. Dokonano tutaj szczegółowej weryfikacji beneficjentów unijnego wsparcia pod względem ich przynależności do sektora publicznego. Kolejna weryfikacja empiryczna

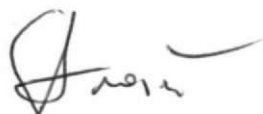
dotyczyła oceny stopnia innowacyjności każdego z projektów realizowanych przez podmioty i jednostki organizacyjne sektora publicznego. Zwrócono uwagę na identyfikację współzależności zachodzących między przedsięwzięciami innowacyjnymi o charakterze innowacyjnym w sektorze publicznym a rozwojem społeczno-gospodarczym na poziomie regionalnym i lokalnym. Podjęto również próbę oceny rozwoju społeczno-gospodarczego w regionach Polski, jak również ważnych związków między wydatkowaniem środków na realizację projektów innowacyjnych w sektorze publicznym a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. Zwraca uwagę bardzo duża liczba szczegółowo przeanalizowanych jednostkowych projektów (18 460), których beneficjentami były podmioty i jednostki organizacyjne sektora publicznego. Najwyższy odsetek projektów o najwyższym stopniu innowacyjności dotyczył kategorii inwestycyjnej administracja. Przedstawiona struktura i usystematyzowanie wydatków podmiotów i jednostek organizacyjnych sektora publicznego na realizację projektów o najwyższym stopniu innowacyjności w sektorze publicznym pozwoli na bardziej precyzyjne dobieranie beneficjentów w przyszłości. Jest to niewątpliwie ważna informacja dla decydentów rozdzielających środki unijne. Identyfikacja beneficjentów w poszczególnych województwach wskazała na sporą dyspersję w alokacji wsparcia Unii Europejskiej. Zaprezentowane badania empiryczne wskazują na brak priorytetowych obszarów ważnych z punktu widzenia kraju, jak np. ochrona środowiska. Jest to niezwykle ważny fragment wsparcia, ponieważ w dobie dynamicznego postępu technicznego jest on często lekceważony i pomijany, a o zapewnieniu przyzwoitych warunków życia przyszłym pokoleniom nie można przecież zapomnieć. Autorka dysertacji nie zaznaczyła tego problemu w swoich rozważaniach, analizując projekty wsparcia dla obszaru innowacyjności.

Przedstawione badania empiryczne pokazały wysoką naukową kulturę, dużą rozważność autorki w podejmowaniu polemiki naukowej uwzględniającej aktualną sytuację ekonomiczną i społeczną, co predysponuje do pracy naukowej.

Reasumując, niezależnie od uwag, wątpliwości czy zastrzeżeń, jakie nasuwają się po lekturze pracy doktorskiej mgr Sylwii Godlewskiej, a które zostały przykładowo wymienione w recenzji, pragnę stwierdzić, że Doktorantka wykazała się rzetelną wiedzą oraz umiejętnością interpretacji zjawisk i procesów ekonomiczno-społecznych. Struktura pracy, zebrany materiał badawczy i jego

interpretacja pozwoliły na samodzielne rozwiązanie zadania badawczego, jak też wykazanie opanowania wiedzy teoretycznej w wybranej dziedzinie. Stwierdzam więc, że rozprawa doktorska mgr Sylwii Godlewskiej spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim.

Wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S. Godlewska', written in a cursive style.